

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

9 Νοεμβρίου 2020

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 4924

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/104707/2518

Καθορισμός των προδιαγραφών και του περιεχομένου των σχεδίων δράσης ειδών και τύπων οικοτόπων.

**Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ**

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 47 του ν. 4685/2020 «Εκσυγχρονισμός περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία των Οδηγιών 2018/844 και 2019/692 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και λοιπές διατάξεις» (Α' 92).

2. Τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 10 του ν. 3937/2011 «Διατήρηση της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις» (Α' 60) όπως ισχύουν.

3. Τις διατάξεις του άρθρου 90 του Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του π.δ. 63/2005 (Α' 98), όπως διατηρήθηκε σε ισχύ με την παρ. 22 του άρθρου 119 του ν. 4622/2019 (Α' 133).

4. Τις διατάξεις του π.δ. 70/2015 «Ανασύσταση των Υπουργείων Πολιτισμού και Αθλητισμού, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων... Μετονομασία... και του Υπουργείου Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας σε Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Μεταφορά της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας στο Υπουργείο Ανάπτυξης και Τουρισμού» (Α' 114), όπως ισχύει.

5. Το π.δ. 132/2017 «Οργανισμός Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας» (Α' 160).

6. Τις διατάξεις του π.δ. 83/2019 «Διορισμός Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης, Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 121).

6. Τις διατάξεις του π.δ. 62/2020 «Διορισμός Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 155).

7. Την υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΥΠΡΓ/77267/7637/2020 κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Υφυπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Νικόλαο Ταγαρά» (Β' 3296).

8. Το Ολοκληρωμένο Έργο LIFE-IP 4 NATURA «Ολοκληρωμένες δράσεις για την διατήρηση και διαχείριση των

περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα» (LIFE16 IPE/GR/000002), που υλοποιείται με τη συνεισφορά του χρηματοδοτικού μέσου LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τη συγχρηματοδότηση του Πράσινου Ταμείου και ιδίως τα συμπεράσματα της μελέτης «Σχέδιο Περιεχομένων και Προδιαγραφών Σχεδίων Δράσης Ειδών και Οικοτόπων Κοινοτικού Ενδιαφέροντος» που εκπονήθηκε στο πλαίσιο της δράσης Α.1 του προγράμματος LIFE-IP 4 NATURA.

9. Την υπό στοιχεία οικ. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/68141/1706/13-07-2020 διαβίβαση του σχεδίου της παρούσας απόφασης στην Επιτροπή Φύση 2000 και την από 23/09/2020 διατύπωση γνώμης επί του εν λόγω σχεδίου της Επιτροπής Φύση 2000.

10. Το γεγονός πως δεν υποβλήθησαν σχόλια και απόψεις κατά την περίοδο της δημόσιας διαβούλευσης, από 30-01-2019 έως τις 28-02-2019, επί του σχεδίου της παρούσας απόφασης.

11. Το γεγονός ότι από τις κανονιστικές διατάξεις της παρούσας δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1

Σκοπός-Στόχος

Σκοπός της παρούσας απόφασης είναι ο καθορισμός των προδιαγραφών και του περιεχομένου των Σχεδίων Δράσης (Σ.Δ.) ειδών και τύπων οικοτόπων, κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παρ. 5 του άρθρου 47 του ν. 4685/2020 «Εκσυγχρονισμός περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία των Οδηγιών υπ' αρ. 2018/844 και 2019/692 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και λοιπές διατάξεις». (Α' 92).

Στόχος των προδιαγραφών και του περιεχομένου των Σ.Δ. είναι η διατήρηση και προστασία των ειδών και των τύπων οικοτόπων των περ. α έως και δ της παρ. 2 του άρθρου 10 του ν. 3937/2011 (Α' 60).

Άρθρο 2

Δομή και Τεχνικές Προδιαγραφές
Σχεδίων Δράσης

Τα Σ.Δ. είναι συνοπτικά και περιεκτικά και βασίζονται στην αναγκαία τεκμηρίωση με βάση τα πλέον πρόσφατα διαθέσιμα επιστημονικά δεδομένα. Ο πίνακας περιεχο-

μένων αποτυπώνεται στο Παράρτημα Α της παρούσας. Τα Σ.Δ. περιλαμβάνουν τα ακόλουθα κεφάλαια:

1. Περίληψη

Στην περίληψη περιγράφονται με συνοπτικό τρόπο η κατανομή και η πληθυσμιακή κατάσταση του είδους ή του τύπου οικοτόπου, σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, η κατάσταση διατήρησης και οι απειλές που δέχεται, οι σκοποί, οι στόχοι και η σύνδεσή τους με την αναγκαιότητα εκπόνησης του Σ.Δ., συνοπτικά οι απαραίτητες δράσεις και τα μέτρα για την επίτευξη των στόχων και τα οφέλη από την υλοποίησή του.

2. Εισαγωγή

Στην εισαγωγή δίνεται ο ορισμός των Σ.Δ. και περιγράφεται η σημασία τους, ενώ γίνεται και συνοπτική αναφορά στο είδος ή τον τύπο οικοτόπου που αποτελεί το αντικείμενο του Σ.Δ. Επίσης, αναφέρονται οι εμπλεκόμενοι φορείς στη μελέτη και διατήρηση του είδους ή του τύπου οικοτόπου. Στην εισαγωγή περιλαμβάνονται επίσης συνοπτικά τα γενικότερα οφέλη για την κοινωνία και τις τοπικές κοινότητες από την εφαρμογή ενός Σ.Δ., ενώ αναφέρεται και το μακροπρόθεσμο επιθυμητό αποτέλεσμα (εκφρασμένο σε μετρήσιμα, ποσοτικοποιημένα μεγέθη εφόσον είναι διαθέσιμα τα στοιχεία), για την κατάσταση διατήρησης του είδους ή του τύπου οικοτόπου, το οποίο μπορεί να έχει χρονικό ορίζοντα μεγαλύτερο από το ίδιο το Σ.Δ.

3. Περιγραφή της μεθοδολογίας εκπόνησης Σ.Δ. ειδών ή τύπου οικοτόπων

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο περιγράφεται η μεθοδολογία σύνταξης του Σ.Δ., δηλαδή εάν στηρίζεται σε εργασίες πεδίου, ή/και σε βιβλιογραφική έρευνα, ή σε συνεντεύξεις από εμπλεκόμενους φορείς ή πολίτες κ.ά., ή σε άλλες μεθοδολογικές προσεγγίσεις για τη συγκέντρωση των απαραίτητων δεδομένων και στοιχείων. Σε κάθε περίπτωση, η μέθοδος που ακολουθείται πρέπει να είναι επιστημονικά τεκμηριωμένη και να βασίζεται στη βέλτιστη διαθέσιμη γνώση και πληροφορία.

4. Βασικές παράμετροι είδους-τύπου οικοτόπου

4.1. Βιολογία - οικολογία - εξάπλωση

Η πληροφορία που παρέχεται στην παρ. αυτή αφορά στις βιολογικές, γενετικές (εφόσον είναι διαθέσιμα τα στοιχεία), οικολογικές και πληθυσμιακές παραμέτρους που προσδιορίζουν το πλαίσιο δράσεων διατήρησης και διαχείρισης του είδους ή του τύπου οικοτόπου. Στην περίπτωση Σ.Δ. που στοχεύει σε περισσότερα του ενός είδους ή τύπου οικοτόπων, οι παράμετροι αυτές πρέπει να αναφέρονται σε κάθε είδος-τύπο οικοτόπου χωριστά. Οι πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται σχετικά, περιλαμβάνουν:

4.1.1. Αναλυτική περιγραφή:

α. του είδους και των χαρακτηριστικών του (δηλαδή επιστημονικό όνομα, τύπος (-οι) ενδιαιτήματος (-ων) που απαντούν οι πληθυσμοί τους).

β. του τύπου οικοτόπου, η οποία περιλαμβάνει αναγνώριση, ταξινόμηση του οικοτόπου σύμφωνα με την επικρατούσα τυπολογία (Παράρτημα Ι της Οδηγίας 92/43 και EUNIS), χαρακτηριστικά, κυρίαρχα και κοινά είδη χλωρίδας, χαρακτηριστικά είδη πανίδας, γενικά

χαρακτηριστικά και γενική περιγραφή των βιοτικών και αβιοτικών συνθηκών (π.χ. στάδιο εξέλιξης, γεωμορφολογία, υπόστρωμα).

4.1.2. Βιολογικές παράμετροι

α. Όσον αφορά στα είδη, πρέπει να περιλαμβάνονται: βιολογικές παράμετροι σχετικά με τη διατροφή, τον κύκλο ζωής, τη χωρική και χρονική συμπεριφορά, (κοινωνικότητα, μεταναστευτικά/αποδημητικά/μετακινησιακά πρότυπα), τη γενετική ποικιλότητα, τις προσαρμογές και τις αναπαραγωγικές διαδικασίες.

β. Για τους Τύπους Οικοτόπων: εξειδικευμένη δομή και λειτουργίες, δυναμική, χαρακτηριστικά είδη και τυπικά είδη.

4.1.3. Οικολογικές παράμετροι

α. Τα οικολογικά δεδομένα αναφορικά με τα Είδη πρέπει να περιλαμβάνουν: παραμέτρους σχετικά με το ενδιαιτήμα, τις περιβαλλοντικές και φυσιολογικές απαιτήσεις, την ημερήσια δραστηριότητα, την εποχιακή χρήση ενδιαιτήματος, την ηλικιακή δομή και το δραστικό μέγεθος των πληθυσμών, τις εξελικτικές πιέσεις (εφόσον είναι διαθέσιμα τα σχετικά στοιχεία), τις σχέσεις και τις αλληλεπιδράσεις του είδους (-ών) με το βιοτικό του (τους) περιβάλλον.

β. Για τους Τύπους Οικοτόπων: γενικές οικολογικές παράμετροι των τυπικών ειδών, με σχετικές περιβαλλοντικές απαιτήσεις, σχέσεις με άλλα είδη, αλληλεπίδραση με άλλους τύπους οικοτόπων, ανταγωνισμός.

4.1.4. Χάρτες κατανομής και εύρους εξάπλωσης Για την κατάρτιση των Σ.Δ. απαιτείται:

α. Όσον αφορά στα Είδη, η προετοιμασία: i) χάρτη κατανομής σε εθνικό επίπεδο και εφόσον είναι σχετικό να περιλαμβάνονται και τα κρίσιμα ενδιαιτήματα (π.χ. για την ορνιθοπανίδα και τα θαλάσσια θηλαστικά) και ii) χάρτη εύρους σε εθνικό επίπεδο.

β. Για τους Τύπους Οικοτόπων η προετοιμασία: i) χάρτη κατανομής σε εθνικό επίπεδο και εφόσον είναι σχετικό στους χάρτες πρέπει να περιλαμβάνονται και οι σημαντικές περιοχές οικοτόπων. Ειδικά για τους τύπους οικοτόπων πρέπει να περιλαμβάνεται η χαρτογράφηση της κατανομής τους εντός των περιοχών NATURA 2000 σε υψηλότερη ανάλυση, απεικονίζοντας την πραγματική έκταση τους και όχι μόνο την παρουσία/απουσία εντός των περιοχών ii) χάρτη εύρους σε εθνικό επίπεδο για τους τύπους οικοτόπων.

Οι χάρτες πρέπει να συνοδεύονται από τις σχετικές περιγραφές και να ακολουθούν τις τεχνικές προδιαγραφές και τα πρότυπα που αναφέρονται στο άρθρο 3 της παρούσας.

4.1.5. Κατάσταση Διατήρησης στην Ελλάδα

Για την αποτύπωση της κατάστασης διατήρησης είναι απαραίτητο οι συντάκτες των Σ. Δ. να λαμβάνουν υπόψη και παλαιότερα ιστορικά δεδομένα των τελευταίων δεκαετιών, τα οποία αφορούν σε βιολογικές και οικολογικές παραμέτρους των ειδών ή τύπων οικοτόπων, εφόσον αυτά είναι διαθέσιμα, ώστε να παρουσιάζεται μία όσο το δυνατόν πληρέστερη εικόνα για τη διακύμανση της κατάστασης διατήρησης ειδών και τύπων οικοτόπων μέσα σε ένα διευρυμένο χρονικό διάστημα.

α. Οι πληροφορίες για τα είδη σχετικά με την κατάσταση διατήρησης πρέπει να περιλαμβάνουν δεδομένα για: τον πληθυσμό σε εθνικό επίπεδο (αναφορά σε ζευγάρια ή άτομα, εφόσον υπάρχει διαθέσιμη πληροφορία), τις πληθυσμιακές και δημογραφικές τάσεις, τις μετακινήσεις, τη διασπορά, την κατανομή καθώς και τον βαθμό διατήρησης των χαρακτηριστικών του (των) ενδαιτημάτος (-ων) που είναι σημαντικά για το συγκεκριμένο είδος.

Στο Παράρτημα Β παρουσιάζεται ενδεικτικός πίνακας για τα Σ.Δ. ειδών ορνιθοπανίδας, που ταξινομεί τους υπο-πληθυσμούς του είδους ανά χωρική ενότητα (π.χ. 13 Περιφέρειες) και για κάθε ενότητα έχει ως στήλες τον ΠΛΗΘΥΣΜΟ (με υποσημείωση για την αξιοπιστία των δεδομένων: Α = αξιόπιστα, Β = ελλιπή, C = φτωχά, U = άγνωστα), την ΚΑΤΑΝΟΜΗ ή διασπορά, την ΤΑΣΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ (επίσης με την ίδια ιεράρχηση της αξιοπιστίας όπως παραπάνω), την ΕΠΟΧΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑ (μόνιμο, αναπαράγεται την άνοιξη, διαχειμάζει, διαβατικό, τυχαίος επισκέπτης).

β. Οι πληροφορίες για τους Τύπους Οικοτόπων χρειάζεται να περιλαμβάνουν αναφορές σχετικές με την κατάσταση διατήρησης του (των) τύπου (-ων) οικοτόπου (-ων) (δηλαδή την αξιολόγηση εξειδικευμένων δομών και λειτουργιών, την πληρότητα τυπικών ειδών, τις μελλοντικές τάσεις και προοπτικές, την παρούσα διαχείριση κ.λπ.), την αξιολόγηση της αντιπροσωπευτικότητας, καθώς και την απόλυτη και σχετική έκταση του οικοτόπου.

4.1.6. Εξάπλωση

Καταρτίζεται κατάλογος των περιοχών εξάπλωσης με ανάλυση των δεδομένων που σχετίζονται με ιστορικά ή/και βιογεωγραφικά στοιχεία κατανομής και εξάπλωσης των ειδών και τύπων οικοτόπων στην Ελλάδα.

α. Είδη: σε επίπεδο τοπικών πληθυσμών, περιγραφή της κατανομής των ειδών με παρουσίαση πληθυσμιακών μεγεθών και σύγκριση με εθνικό επίπεδο, με αποτύπωση γενετικής παραλλακτικότητας, εφόσον είναι διαθέσιμη, καθώς, επίσης, εν συντομία σε περιφερειακό και παγκόσμιο επίπεδο.

β. Τύποι Οικοτόπων: κατανομή, συνολική επιφάνεια, βαθμός διατήρησης και σύγκριση με εθνικό επίπεδο, καθώς, επίσης, εν συντομία σε περιφερειακό και παγκόσμιο επίπεδο.

Επισημαίνεται, πως όλα τα δεδομένα που αφορούν στις βασικές παραμέτρους του είδους ή του τύπου οικοτόπου (4.1.1 - 4.1.6.) πρέπει να αξιολογούνται βάσει της ποιότητας των δεδομένων πάνω στα οποία στηρίχθηκε η ανάπτυξη του Σ.Δ., όπως και εντοπίζονται τα κενά γνώσης που υπάρχουν μέσω Ανάλυσης Ελλείψεων. Η αξιολόγηση των δεδομένων γίνεται σε κλίμακα όπως «Άριστα» (πρόσφατα δεδομένα πεδίου, πρόσφατη βιβλιογραφία), «Μέτρια» και «Αδύναμα» (βέλτιστη διαθέσιμη γνώση).

4.2. Πιέσεις - απειλές

Το κεφάλαιο αυτό περιλαμβάνει πληροφορίες που αφορούν στη λεπτομερή και πραγματική ανάλυση των πιέσεων και των απειλών για την προσαρμογή και επιβίωση του είδους ή του τύπου οικοτόπου σε εθνικό και τοπικό επίπεδο, των αιτιών θνησιμότητας, νοσηρότητας ή πτωτικής τάσης για τα είδη (π.χ. φαινόμενο στενωπού)

και του περιορισμού ή της υποβάθμισης για τους τύπους οικοτόπων. Επιπλέον, περιλαμβάνεται αναφορά σε ποσοστό του πληθυσμού του είδους ή της έκτασης του ενδαιτημάτος ή του οικοτόπου που επηρεάζεται ή τυχόν πρόκειται να επηρεαστεί από την απειλή, αλλά και της έντασης της πίεσης ή της απειλής (χαμηλή, μέτρια, υψηλή, πολύ υψηλή, άγνωστη). Οι πιέσεις-απειλές υποχρεωτικά παρατίθενται σε ξεχωριστό παράρτημα, με αναφορά στο αίτιό τους (ανθρωπογενές ή μη), με την πλέον πρόσφατη κωδικοποίηση που ακολουθείται στα Τυποποιημένα Έντυπα Δεδομένων για τις περιοχές του Δικτύου NATURA 2000.

Επίσης, λαμβάνονται υπόψη πιέσεις, απειλές και δραστηριότητες στον περιβάλλοντα χώρο του τύπου οικοτόπου ή του ενδαιτημάτος του είδους, εφόσον αυτές τον επηρεάζουν. Αυτό εξαρτάται, από παράγοντες, όπως: η τοπογραφία, το μέγεθος και η φύση του τύπου οικοτόπου/ενδαιτημάτος, καθώς και το είδος και εύρος των ανθρωπινων δραστηριοτήτων. Οι πληροφορίες που παρέχονται πρέπει να αντικατοπτρίζουν την πιο πρόσφατη κατάσταση.

Ο βαθμός κρισιμότητας των πιέσεων-απειλών και των περιοριστικών παραγόντων αξιολογείται και να ιεραρχείται ανάλογα με την επίδρασή τους στους πληθυσμούς και στους οικοτόπους, τις σωρευτικές τους επιπτώσεις με ειδική αναφορά στην έκταση και την ένταση των πιέσεων - απειλών.

4.3. Εμπλεκόμενοι φορείς

Στην παρούσα ενότητα προσδιορίζονται επακριβώς οι εμπλεκόμενοι φορείς σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο (αρμόδιες υπηρεσίες, φυσικά και νομικά πρόσωπα, εμπλεκόμενες κοινωνικές ομάδες, επιστημονικοί και ερευνητικοί φορείς, κοινωνία των πολιτών, περιβαλλοντικές οργανώσεις, κοινωνικές ομάδες αναφοράς κ.ά.) και οι ομάδες που επιδρούν ή επηρεάζονται θετικά ή/και αρνητικά και ο βαθμός έντασης της επίδρασης ή επιρροής από τα είδη και τους τύπους οικοτόπων ή και από τις δράσεις για τη διατήρηση και τη διαχείρισή τους.

5. Αξιολόγηση του υφιστάμενου καθεστώτος προστασίας και των προηγούμενων στρατηγικών σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, των διαχρονικών και πρόσφατων δράσεων διατήρησης των ειδών και των τύπων οικοτόπων.

Στην ενότητα αυτή γίνεται αξιολόγηση του υφιστάμενου καθεστώτος προστασίας, των προηγούμενων Στρατηγικών σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, των διαχρονικών και πρόσφατων δράσεων διατήρησης των ειδών και των τύπων οικοτόπων. Η ενότητα περιλαμβάνει:

α. Συνοπτική παρουσίαση προηγούμενων Σ.Δ. ή και άλλων στρατηγικών κειμένων, ακόμα και αν δεν είναι θεσμοθετημένα, ή και μεμονωμένων δράσεων, με μία συστηματική και λεπτομερή αξιολόγησή τους, ώστε να προσδιοριστούν με σαφήνεια οι επιτυχίες και οι αδυναμίες των δράσεων προστασίας και διαχείρισης που έχουν ήδη υλοποιηθεί. Παράλληλα, λαμβάνονται υπόψη και αξιολογούνται περιφερειακά, ευρωπαϊκά ή και διεθνή Σ.Δ., τα οποία, είτε είναι σε ισχύ, είτε βρίσκονται σε στάδιο σύνταξης και προβλέπουν δράσεις διατήρησης και διαχείρισης για το συγκεκριμένο είδος ή τον τύπο οικοτόπου. Επιπλέον, ελέγχεται από τους συντάκτες το

ενδεχόμενο να υπάρχουν επικαλύψεις με άλλα Σ.Δ. ειδών ή τύπων οικοτόπων, ή και με άλλα σχετικά νομοθετήματα, οι οποίες είτε επηρεάζουν την εφαρμογή των προτεινόμενων μέτρων, είτε δρουν ως εμπόδια σε αυτά. Υφιστάμενες διατάξεις που αφορούν και επιτρέπουν αγροτικές, αλιευτικές, κυνηγετικές, ή άλλες ανθρώπινες δραστηριότητες, τόσο στο θαλάσσιο όσο και στο χερσαίο περιβάλλον και οι οποίες αποτελούν απειλές για τα είδη και τους τύπους οικοτόπων των Σ.Δ., πρέπει να αναγνωρίζονται και να αναφέρονται.

β. Κατάλογο και χάρτη των Προστατευόμενων Περιοχών, σύμφωνα με τις κατηγορίες του ν. 4685/2020 (π.χ. Εθνικά Πάρκα, περιοχές προστασίας της βιοποικιλότητας, Καταφύγια Άγριας Ζωής, προστατευόμενα τοπία, κτλ.) που βρίσκονται στη ζώνη εξάπλωσης του είδους ή του τύπου οικοτόπου.

γ. Εθνική, ευρωπαϊκή και διεθνή νομοθεσία και συμβάσεις που αφορούν την προστασία και την διατήρηση των ειδών και των τύπων οικοτόπων.

δ. Αξιολόγηση του είδους και του τύπου οικοτόπου στον κόκκινο κατάλογο της IUCN ή/και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σε διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο, εφόσον υπάρχει, καθώς και στους εθνικούς κόκκινους καταλόγους.

6. Σκοπός και στόχοι του Σ.Δ.

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζεται ο σκοπός του Σ.Δ. και η άμεση σύνδεσή του με τους στόχους του. Οι στόχοι του τίθενται σε επίπεδο εξαετίας και περιγράφονται αναλυτικά, σε τοπικό και εθνικό επίπεδο. Επιπλέον, περιγράφονται επιπρόσθετες αναγκαίες πολιτικές και στρατηγικές οι οποίες επιτρέπουν την απρόσκοπτη υλοποίηση και την επίτευξη των σκοπών του Σ.Δ. σε εθνικό επίπεδο.

6.1. Είδη:

Οι ειδικοί στόχοι που σχετίζονται με τον πληθυσμό των ειδών περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων:

α. την επίτευξη ενός πληθυσμιακού μεγέθους-στόχου (Ικανοποιητική Κατάσταση Διατήρησης Είδους, Ευνοϊκή Τιμή Αναφοράς). Για τον καθορισμό ενός πληθυσμιακού μεγέθους-στόχου και την επίτευξη ενός προσδιορισμένου ποσοστού επιβίωσης του είδους να λαμβάνονται υπόψη όλα τα πληθυσμιακά δεδομένα των προηγούμενων ετών στην ευρύτερη γεωγραφική περιοχή (μέσες τιμές, όπου υπάρχουν στοιχεία περισσότερα του ενός έτους), καθώς και η έκταση ή το εύρος κατανομής του είδους (όπου τα παραπάνω στοιχεία είναι διαθέσιμα).

β. τη σταθεροποίηση ή και την αναστροφή μίας πτωτικής πληθυσμιακής τάσης,

γ. την καλή κατάσταση διατήρησης του ενδιαιτήματος, στο οποίο απαντά ο πληθυσμός (ή οι πληθυσμοί του είδους) και πιο συγκεκριμένα των χαρακτηριστικών του ενδιαιτήματος που είναι σημαντικά για το συγκεκριμένο είδος και τις δυνατότητες αποκατάστασης.

Οι ειδικοί στόχοι που σχετίζονται με την εξάπλωση ή την κατανομή των ειδών περιλαμβάνουν:

α. τη διατήρηση ή/και αύξηση του εύρους εξάπλωσης, ώστε να διασφαλίζεται η επιβίωση του είδους,

β. την επίτευξη ικανής έκτασης και καταλληλότητας ενδιαιτήματος για τα είδη στη ζώνη εξάπλωσής τους,

γ. τον προσδιορισμό κρίσιμων ζωνών και τη διασφάλιση συνδεσιμότητας μεταξύ επιμέρους περιοχών εξάπλωσης του είδους.

6.2. Τύποι οικοτόπων:

Οι ειδικοί στόχοι που σχετίζονται με τον τύπο οικοτόπου, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνουν:

α. Την επίτευξη ή διατήρηση Ικανοποιητικής Κατάστασης Διατήρησης των δομών και λειτουργιών του τύπου οικοτόπου και Ευνοϊκής Τιμής Αναφοράς.

β. Τη διατήρηση της έκτασης του τύπου οικοτόπου.

γ. Την αποκατάσταση του τύπου οικοτόπου, εάν είναι υποβαθμισμένος (Μη Ικανοποιητική - Ανεπαρκής (U1) ή Μη Ικανοποιητική - Κακή (U2) κατάσταση διατήρησης δομών και λειτουργιών). Οι στόχοι ορίζονται για περίοδο έξι ετών και οφείλουν να είναι:

Συγκεκριμένοι: Όλη η πληροφορία που παρέχεται πρέπει να είναι συγκεκριμένη, σε απλή και κατανοητή μορφή. Ειδικά σε ότι αφορά τους στόχους και τις δράσεις, η ακρίβεια στην έκφραση είναι καθοριστικής σημασίας. Πρέπει να καθορίζονται με σαφήνεια το περιεχόμενο της πρότασης, η μέθοδος, οι συντάκτες και το χρονοδιάγραμμα εφαρμογής.

Μετρήσιμοι: Το σχέδιο διέπεται από παραμέτρους, έτσι ώστε κατά την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων του, αποδεικνύουν σαφώς και συγκρίσιμα την αποτελεσματικότητά του.

Επιτεύξιμοι: Το Σ.Δ. θέτει στόχους και μέτρα με προοπτική επιτυχίας. Οι στόχοι και οι δράσεις διέπονται από επιστημονική γνώση και λαμβάνουν υπόψη κοινωνικοοικονομικά δεδομένα, ώστε να αποτρέπονται μη ρεαλιστικές εκτιμήσεις.

Ρεαλιστικοί: Πέρα από επιτεύξιμοι, σε επίπεδο επιστημονικό και κοινωνικό, οι στόχοι πρέπει να είναι ρεαλιστικοί ως προς τη δυνατότητα των Φορέων να τους υλοποιήσουν. Εάν το κόστος, οι απαιτήσεις σε ανθρώπινο δυναμικό και η συνεργασία των Φορέων εκτιμώνται ως μη ρεαλιστικοί, οι στόχοι μπορούν να αναθεωρούνται σε ένα βαθμό.

Χρονικά προσδιορισμένοι: Η διαμόρφωση αυστηρού και σαφούς χρονοδιαγράμματος για κάθε μία από τις δράσεις είναι απαραίτητη, τόσο για τη βέλτιστη εφαρμογή του σχεδίου, όσο και για την ορθή αξιολόγησή του, κατά την περίοδο παρακολούθησής του.

7. Μέτρα προστασίας και διατήρησης

Για κάθε στόχο παρατίθενται συγκεκριμένες δράσεις ή/και μέτρα. Οι δράσεις, αναλόγως των αναγκών, ενδεικτικά περιλαμβάνουν παρεμβάσεις στο ενδιαίτημα του είδους ή στον οικότοπο, ex situ δράσεις ενίσχυσης πληθυσμών, ενώ τα μέτρα περιλαμβάνουν κανονιστικές ρυθμίσεις και θεσμικού χαρακτήρα παρεμβάσεις. Μπορεί, επίσης, να εξειδικεύουν για την Ελλάδα μέτρα και δράσεις που περιλαμβάνονται σε περιφερειακά ή ευρωπαϊκά Σ.Δ.

Η αναλυτική και ακριβής παρουσίαση των μέτρων γίνεται σε πίνακα, όπως στο υπόδειγμα του Παραρτήματος Γ της παρούσας, όπου σε κάθε εγγραφή δίνεται:

- τίτλος δράσης, και σύντομη περιγραφή,
- φορέας (-είς) υλοποίησης,
- χρονοδιάγραμμα υλοποίησης,

- πληθυσμός της περιοχής όπου εφαρμόζεται,
- εκτιμώμενο συνολικό κόστος,
- ενδεικτικός προϋπολογισμός (συμπεριλαμβανομένου του κόστους για το πρόγραμμα παρακολούθησης) και πιθανές πηγές χρηματοδότησης,
- δείκτες παρακολούθησης της εφαρμογής του μέτρου και του Σ.Δ.

Αξιολόγηση και ιεράρχηση της υλοποίησής τους με δυνατότητα διαβάθμισης της σημαντικότητας, της αμεσότητας και του χρονικού εύρους εφαρμογής τους (π.χ. άμεση αν μπορεί να υλοποιηθεί στο πρώτο έτος, μεσοπρόθεσμη αν μπορεί να υλοποιηθεί στα τρία έτη και μακροπρόθεσμη αν μπορεί να υλοποιηθεί στα 6 χρόνια της εφαρμογής του Σ.Δ. ή και σε μεγαλύτερο διάστημα) σε συνάρτηση με τη συμβολή στην επίτευξη των στόχων του Σ.Δ. και στην αντιμετώπιση υφιστάμενων πιέσεων και απειλών, ώστε να είναι σαφείς οι αποδοτικότερες δράσεις.

Η ανάγκη λήψης μέτρων διατήρησης και διαχείρισης πρέπει να τεκμηριώνεται επαρκώς και σε άμεση σχέση με τις απειλές και πιέσεις που υφίσταται το είδος ή ο τύπος οικοτόπου. Τέλος, περιλαμβάνονται προβλέψεις για μέτρα αντιμετώπισης έκτακτων απειλών ή καταστροφών (ρύπανση από πετρέλαιο ή άλλες ρυπογόνες ουσίες, μαζικοί εκβρασμοί, ασθένειες, επιδημίες, επιζωοτίες, πυρκαγιές).

8. Πρόγραμμα παρακολούθησης και αξιολόγησης των μέτρων

Για κάθε προτεινόμενο μέτρο καθορίζονται δείκτες παρακολούθησης της αποτελεσματικότητάς του (τουλάχιστον ένας δείκτης ανά μέτρο). Οι δείκτες αυτοί είναι μετρήσιμοι, ακριβείς, σταθεροί και ευαίσθητοι σε ενδεχόμενες αλλαγές που μπορεί να προκύψουν κατά τη διάρκεια υλοποίησης του Σ.Δ. Επιπλέον, ορίζεται η συχνότητα και η διάρκεια της παρακολούθησης, οι οποίες συνδέονται με την επίτευξη του στόχου.

Το Σ.Δ. πρέπει να περιλαμβάνει διαδικασία μεσοπρόθεσμης (στα τρία έτη) και τελικής αξιολόγησης (στα έξι έτη) με περιγραφή της μεθόδου, καθώς και του απαιτούμενου προϋπολογισμού. Στην περιγραφή της διαδικασίας μεσοπρόθεσμης αξιολόγησης πρέπει να αναφέρονται:

α. Επικαιροποιημένα πληθυσμιακά στοιχεία και τάσεις για κάθε περιοχή, όπως προκύπτουν από το σχέδιο παρακολούθησης που εφαρμόζεται.

β. Οι ενέργειες που πραγματοποιήθηκαν για την υλοποίηση των προτεινόμενων μέτρων, η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητάς τους και οι προτάσεις βελτίωσής τους, με παράθεση του χρονοδιαγράμματος για τις προγραμματισμένες δράσεις του επόμενου έτους.

γ. Δράσεις που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο άλλων προγραμμάτων και σχετίζονται με τη διατήρηση του είδους.

δ. Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του Σ.Δ. και προτάσεις βελτίωσής του με παράθεση του χρονοδιαγράμματος για τις προγραμματισμένες δράσεις του επόμενου διαστήματος.

Διαφοροποιήσεις στα προτεινόμενα μέτρα ή εφαρμογή νέων μέτρων είναι εφικτές μέσα στην περίοδο εφαρμογής του Σ.Δ. και συγκεκριμένα κατά τη μεσοπρόθεσμη αξιολόγησή του, σε περίπτωση αλλαγών στα δεδομένα ή για λόγους ανωτέρας βίας.

9. Αναθεώρηση του Σ.Δ.

Προβλέπεται αναθεώρηση/επικαιροποίηση του Σ.Δ. και διαδικασία αναπροσαρμογής του σε περίπτωση σημαντικών αλλαγών που ενδεχομένως προκύψουν σε σχέση με τη κατάσταση διατήρησης ειδών και τύπων οικοτόπων στην εξαετή εφαρμογή του.

10. Επισκόπηση και παράθεση της βιβλιογραφίας

Παρουσίαση των πηγών προέλευσης των δεδομένων για τη σύνταξη του Σ.Δ., όπως βιβλιογραφία, επιστημονικές δημοσιεύσεις, τεχνικές αναφορές, μελέτες (π.χ. Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων-Μ.Π.Ε.), βάσεις δεδομένων, αναφορές προηγούμενων προγραμμάτων που έχουν υλοποιηθεί για το είδος ή τον οικοτόπο και τα παραδοτέα τους, επικοινωνία με ειδικούς επιστήμονες ή με εκπροσώπους εμπλεκόμενων φορέων κ.λπ. Επιπροσθέτως, είναι σκόπιμη η σύνθεση γλωσσarium για κάποιους όρους (νομικούς, βιολογικούς κ.λπ.) που δεν χρησιμοποιούνται ευρέως, είναι όμως απαραίτητοι για την κατανόηση του Σ.Δ.

Άρθρο 3

Τεχνικές περιγραφές των δεδομένων που προκύπτουν από τα Σ.Δ.

Καθορίζονται οι τεχνικές περιγραφές των δεδομένων που προκύπτουν από τα Σ.Δ. ως ακολούθως:

Το σύνολο των παραγόμενων ψηφιακών αρχείων και δεδομένων πρέπει να είναι συμβατά με τον ν. 3882/2010 «Εθνική Υποδομή Γεωχωρικών Πληροφοριών (ΕΥΓΕΠ)-Εναρμόνιση με την Οδηγία 2007/2/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14ης Μαρτίου 2007 και άλλες διατάξεις. Τροποποίηση του ν. 1647/1986 «Οργανισμός Κτηματολογίου και Χαρτογραφίσεων Ελλάδας (ΟΚΧΕ) και άλλες σχετικές διατάξεις» (Α' 141)» (Α' 166), με τον ν. 3422/2005 «Κύρωση της Σύμβασης για την πρόσβαση σε πληροφορίες, τη συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη για περιβαλλοντικά θέματα» (Α' 303), το άρθρο 27 του ν. 3731/2008 «Αναδιοργάνωση της Δημοτικής Αστυνομίας και ρυθμίσεις λοιπών θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών» (Α' 263) και τις σχετικές κανονιστικές πράξεις για το Εθνικό Πλαίσιο Διαλειτουργικότητας, καθώς και το σύνολο της νομοθεσίας για τα περιβαλλοντικά και δημόσια δεδομένα και την Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση.

Στο πλαίσιο των εργασιών εκπόνησης του Σ.Δ. επικαιροποιούνται όλες οι σχετικές βάσεις δεδομένων, μεταξύ των οποίων και η χωρική βάση δεδομένων (geodatabase) της Εποπτείας, οι οποίες τηρούνται στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας με τα υφιστάμενα δεδομένα σε μορφή *.shp (shapefile) και αποτελούν τους θεματικούς χάρτες του Σ.Δ., καθώς και βιοπληροφορικές καταθέσεις και διεθνείς τράπεζες γονιδιωματικής εφόσον είναι διαθέσιμες. Όλοι οι χάρτες παραδίδονται και ψηφιακά σε αρχείο τύπου pdf.

Άρθρο 4

Διαβούλευση με τους εμπλεκόμενους Φορείς

Καθορίζεται η διαδικασία διαβούλευσης με τους εμπλεκόμενους Φορείς ως εξής:

Κατά την εκπόνηση του Σ.Δ., αρχικά συντάσσεται προσχέδιο, το οποίο περιέχει την πληροφορία των άρθρων 2 και 3 της παρούσας. Κατόπιν, οργανώνονται συναντήσεις εργασίας με τους εμπλεκόμενους φορείς, όπως αυτοί προσδιορίζονται στην ενότητα 4.3 του άρθρου 2 της παρούσας, συμπεριλαμβανομένων των αρμόδιων Διευθύνσεων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, σε κεντρικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο, καθώς και του Οργανισμού Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής (Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α.), όπου συζητούνται τα προτεινόμενα μέτρα για την προστασία και διατήρηση κάθε είδους/τύπου οικοτόπου, η εφικτότητά τους, το κόστος

και το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης. Τα προσχέδια αναδιαμορφώνονται ενσωματώνοντας όσες αλλαγές κριθούν απαραίτητες βάσει των αποτελεσμάτων των συναντήσεων εργασίας. Τη διαβούλευση με τις Δημόσιες Αρχές και το ενδιαφερόμενο κοινό διεξάγει η αρμόδια Υπηρεσία του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Άρθρο 5

Παραρτήματα

Προσαρτώνται και αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της παρούσας απόφασης τα Παραρτήματα Α, Β και Γ που ακολουθούν.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

Περιεχόμενα Σ.Δ.

Ο πίνακας περιεχομένων των Σ.Δ. περιλαμβάνει τα κάτωθι κεφάλαια:

Περίληψη

1. Εισαγωγή

2. Περιγραφή της μεθοδολογίας εκπόνησης Σχεδίων Δράσης ειδών ή τύπου οικοτόπων.

3. Βασικές παράμετροι είδους-τύπου οικοτόπου

3.1 Βιολογικές, οικολογικές και πληθυσμιακές παράμετροι που προσδιορίζουν το πλαίσιο δράσεων προστασίας και διαχείρισης των ειδών-τύπων οικοτόπων.

3.2 Πιέσεις-Απειλές.

3.3 Εμπλεκόμενοι φορείς.

4. Αξιολόγηση του υφιστάμενου καθεστώτος προστασίας και προηγούμενων Στρατηγικών σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, των διαχρονικών και πρόσφατων δράσεων διατήρησης των ειδών και των τύπων οικοτόπων.

5. Σκοπός και στόχοι του Σχεδίου Δράσης

6. Μέτρα προστασίας και διατήρησης.

7. Πρόγραμμα παρακολούθησης και αξιολόγησης των μέτρων.

8. Αναθεώρηση του Σχεδίου Δράσης.

9. Επισκόπηση και παράθεση της βιβλιογραφίας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

1 ΠΙΝΑΚΕΣ

2 ΧΑΡΤΕΣ

3 ΓΕΩΒΑΣΗ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

Ενδεικτικός πίνακας για την καταγραφή πληροφοριών για το XXXX είδος που αφορά σε κατανομή και τάσεις. Ο πίνακας βασίζεται σε εγχειρίδιο της BirdLife (2005).

Περιφέρεια	Μέγεθος πληθυσμού (κωδικός αξιοπιστίας)	Κατανομή	Τάση πληθυσμού (κωδικός αξιοπιστίας)	Εποχική παρουσία	Σημειώσεις
Αν. Μακ. - Θράκη					
Κεντρ.					
Μακεδονία					
.....					
.....					

Κωδικός αξιοπιστίας: Α = αξιόπιστα, Β = ελλιπή, C = φτωχά, U = άγνωστα

Άρθρο 6
Ισχύς

Η ισχύς της παρούσας απόφασης αρχίζει από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.
Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 30 Οκτωβρίου 2020

Ο Υφυπουργός

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΑΓΑΡΑΣ